

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus

2009 m.
įsakymu Nr.

PATVIRTINTA

Kauno lopšelio-darželio „Pušaitė“
direktoriaus

2009 m.
įsakymu Nr.

**PAKOREGUOTA KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „PUŠAITĖ“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

Kaunas, 2009

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Kauno lopšelis-darželis „Pušaitė” – juridinis asmuo, pelno nesiekianti Kauno miesto savivaldybės institucija.

Grupė - neformaliojo švietimo mokykla.

Tipas - lopšelis–darželis.

Adresas: Varnių g. 49, LT-48412 Kaunas

Tel., faks.(8 37) 36 31 42, (8 37) 36 30 86; el.p. ldpusaite@yahoo.com

Vaikai ir jų poreikiai. Kauno vaikų lopšelis-darželis „Pušaitė“ yra bendros paskirties ikimokyklinio ugdymo įstaiga, kurią lanko 1,5-7 metų amžiaus vaikai. Įstaigoje veikia 6 grupės: 1 lopšelio, 4 ikimokyklinės grupės ir 1 priešmokyklinio ugdymo grupė. Grupės lanko to paties amžiaus, arba įvairaus amžiaus vaikai, neišskiriant brolių ir seserų. Lopšelio grupę lanko tik ankstyvojo amžiaus vaikai. Ugdymo įstaigą lanko ypač skirtingomis socialinėmis sąlygomis gyvenantys vaikai, todėl yra vaikų, kurie labai dažnai serga. Siekdami sumažinti vaikų sergamumą, didelį dėmesį skiriame vaikų sveikatos saugojimui ir stiprinimui, taip pat stengiamės užtikrinti socialinę vaikų gerovę. Specialiųjų ugdymosi poreikių vaikai - turintys kalbos ir komunikacijos sutrikimus lanko bendrąsias ugdymo grupes, o jiems ugdytis padeda specialieji pedagogai. Vaikams, turintiems kalbos ir komunikacijos sutrikimų, kartą per mėnesį, specialistai – logopedė, kūno kultūros pedagogė bei muzikos pedagogė organizuoja papildomą integruotą veiklą.

Prigimtiniai, kultūros, socialiniai ir pažintiniai vaikų poreikiai tenkinami sudarant tinkamiausias ugdymo(si) sąlygas ir galimybes, kuriant efektyvią, stimuliuojančią ugdymo(si) aplinką, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko ypatumus ir individualumą, bendradarbiaujant kartu su šeima.

Pedagogų pasirengimas. Kauno vaikų lopšelyje-darželyje „Pušaitė” dirba 16 pedagogų: iš jų 10 auklėtojų, logopedė, kūno kultūros pedagogė, muzikos pedagogė ir psichologė. Nuolat dalyvaujant įvairiuose kvalifikaciniuose renginiuose pedagogai įgyja naujų žinių ir patirties, ugdo pedagoginę kompetenciją, kuri padeda siekti kokybiško vaikų ugdymo. Visi įstaigoje dirbantys pedagogai siekia darnaus, konstruktyvaus bendradarbiavimo, sprendžiant įvairias ugdymo bei pagalbos vaikui ir šeimai problemas, patys mokosi dirbti komandoje.

Įstaigos savitumas. Lopšelis-darželis „Pušaitė“ yra Kauno Vilijampolės mikrorajone. Darželį lanko 90 proc. vaikų, gyvenančių šiame mikrorajone. Šalia darželio teka Neris. Netoliese - Klebonišio miškas, todėl kiekvienu metų laiku su ugdytiniais vykstame į mišką. Kaimynystėje yra kita ikimokyklinė įstaiga „Vilnelė”, bei P.Vileišio vidurinė mokykla, turinti baseiną, tad vaikams sudarytos sąlygos du kartus savaitėje lankyti „Vilijos“ baseiną.

Įstaigoje veikia Kauno ikimokyklinių ugdymo įstaigų vaikų kūno kultūros konsultacinis centras, apjungiantis Kauno miesto ikimokyklinio ugdymo kūno kultūros pedagogus. Įstaigos pedagogai aktyviai dalyvauja šio centro organizuojamuose renginiuose.

Lopšelis-darželis „Pušaitė” pasirinkęs vaikų sveikatinimo kryptį. Dalyvaujame sveikatą stiprinančių Kauno ikimokyklinių ugdymo įstaigų programoje „Sveikas darželis“, taip pat respublikinėje ikimokyklinių įstaigų asociacijoje „Sveikatos želmenėliai“, vykdomė bendrus projektus su Lietuvos kūno kultūros akademija, Kauno visuomenės sveikatos centru, Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu, organizuojame vaikų vasaros sveikatingumo stovyklas.

Kasmet, ugdytiniai su menine-sportine programa, atstovaudami mūsų įstaigą, dalyvauja Kauno miesto dienose, bei Lietuvos tautinio olimpinio komiteto paminėjimo skirtuose renginiuose.

Įstaigoje vaikams 2 kartus per savaitę vyksta papildoma kūno kultūros veikla, bei 1 kartą per mėnesį organizuojamos „Sveiko maisto gamtinio dieneles“. Organizuojant ugdymo procesą vaikų sveikatinimo elementai integruojami į įvairias kitas veiklas.

Ekologinis ugdymas - sudėtinė sveikatos ugdymo dalis. Įstaigoje sukurta unikali darželio aplinka. Gražindami, turtindami savo darželio gamtinę aplinką kiekvienais metais įgyvendiname

projektus-akcijas „Pasodinkime pušaitę“. „Įkelkime paukšteliams inkilėlių“ „Globokime paukštelius“, „Gimtosios žemės veidas“, dalyvaujame kitų institucijų inicijuojamuose projektuose „Aš noriu švarios Lietuvėlės“, „Sveikiname žemę“ ir kt.

Per eilę metų lopšelyje-darželyje „Pušaitė“ susiklostė kultūrinės tradicijos, kurios ir toliau saugomos ir puoselėjamos. Švęsdami šventes, dalyvaudami įvairiuose kituose renginiuose, mažieji pamažu susipažįsta su lietuvių tautos papročiais ir tradicijomis, tautos ir šalies istorija. Ugdytis tautinį identitetą padeda įstaigoje įrengtas etnografinis muziejus-seklyčia, kurioje vyksta edukacinės valandėlės vaikams. Džiaugiamės ir didžiuojamės savo etnografiniu ansambliu „Katrė“, kuris gyvuoja daugiau nei dešimt metų.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Vaikų darželio bendruomenė yra mikromodelis visuomenės, kurioje siekiama gyvenimo kokybės, kiekvienam bendruomenės nariui prisiimant tam tikras pareigas ir atsakomybę. Tėvus ir pedagogus vienija vienas tikslas – vaiko gerovė. Siekiant sėkmingos vaikų socializacijos ir kokybiško ugdymo tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas tolerancija, abipuse pagarba ir pasitikėjimu. Bendraujant su ugdytinių šeimomis kuriama įstaigos kultūra, tradicijos, užtikrinama ugdymo kokybė ir tęstinumas. Tėvai nuolat informuojami apie vaikų ugdymosi pasiekimus ir pažangą, jie taip pat aktyviai dalyvauja ne tik tiesioginiame ugdymo procese, bet ir vertinant savo vaikų pasiekimus ir pažangą.

Dauguma tėvų pageidauja, kad būtų tenkinami vaikų pažinimo, socialiniai, etniniai, sveikos gyvensenos, saugumo poreikiai. Pirmenybę jie teikia vaiko fiziniam ir psichiniam saugumui, visuminiam vaiko ugdymui(si). Tėvų pageidavimu, darželyje vaikai gali įgyti ir šiuolaikinio šokio meno pradmenis, o juos ugdyti padeda profesionalių šokių pedagogė.

Atsižvelgiant į tėvų poreikius ir pageidavimus veikia budinti grupė, dirbanti 12 valandų.

Atsižvelgiant į pasirinktą darželio kryptį organizuojame vaikų ir šeimos narių sveikatinimo grupę „Sportuoju aš – sportuoja visa šeima“.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą. Jungtinių tautų vaiko teisių konvencijos, ratifikuotos 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983. 3 straipsnyje teigiama, kad „Imantis bet kokių vaikų liečiančių veiksmų <.....> svarbiausia vaiko interesai“. Vadovaujantis šia nuostata programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą, jo interesus, į vaiko kompetencijų ugdymą, reikalingą tolimesniam vaiko asmenybės ugdymui(si).

Ugdymas įstaigoje grindžiamas sąveikos paradigma. Svarbu, kad ugdymo(si) procese sąveikautų visos grupės vaikas-šeima-ugdymo institucija, tai akcentuojama ir Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijoje (Žin., 2003, Nr. 52-2316), teigiama „Vaiko ir suaugusiojo santykiai tampa lygiaverčiai. Sprendimai daromi ne dėl vaiko, bet su vaiku“. Sutelktai, kryptingai ir kompleksiskai dirbant dėl vaiko gerovės, atsižvelgiant į „Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programą“, patvirtintą Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. ISAK-179, kuriame palankesnę šeimoms ir vaikų auklėjimui aplinką, norėdami „perteikti žinias ir išsiugdyti <.....> dorovingai bei fiziškai sveiką kartą funkcionalios šeimos kūrimui“.

Programoje numatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas sudaro galimybes ugdyti savarankišką, aktyvią ir kūrybingą asmenybę.

Plėtojamas supratimas apie šeimą, gimtinę, gamtą, kultūrą. Ugdymas vyksta ne tik įstaigoje, bet ir parodose, šventėse, išvykose, orientuojantis į humanistinę, filosofinę kryptį sudarytos sąlygos saviraiškos ir savirealizacijos poreikių tenkinimui. Vadovaujantis egzistencialistine ir fenomenologine filosofine kryptimi ugdomi bendradarbiavimo įgūdžiai, suteikiama veiklos pasirinkimo laisvė pagal savo galimybes. Programos ugdymo turinys orientuojamas į vaiko gebėjimus suprasti informaciją, veikti pačiam ir įgyti patirties.

Ikimokyklinio ugdymo programą numatoma atnaujinti po trejų metų, atsižvelgiant į pakitusią situaciją, bei kintančius visuomenės poreikius.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Lopšelyje-darželyje „Pušaitė“ ugdymas grindžiamas šiais principais:

Prieinamumo – lankstumo. Organizuojant ugdomąjį procesą, atsižvelgiama į tai, kad įstaigą lanko vaikai nuo 1,5 iki 7 metų, todėl ugdymo turinys atitinka šio amžiaus vaikų psichofizines galimybes, jų pažinimo būdus ir stilių, bendravimo ir elgesio modelius bei emocijų pasaulį. Programos ugdymo turinys sudarytas taip, kad būtų galima individualizuoti, lanksčiai taikyti kiekvieno vaiko individualiems poreikiams, interesams ir galimybėms. Ugdymo turinys (ugdymo aplinka, ugdymo proceso planavimas, metodai, būdai, dienos ritmo momentai ir kiti ugdymo aspektai) lanksčiai taikomas skirtingoje socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje gyvenančiam vaikui, atsižvelgiant į jo patirtį, gebėjimus, individualiuosius poreikius, tėvų ir bendruomenės lūkesčius, įstaigos kultūrą, tradicijas ir pan.

Integralumo. Ugdymo turinys orientuotas į vaiko visapusišką ugdymą(si). Siekiama, kad vaikai įgytų kalbos, matematikos pradmenų, gamtos pažinimo, socialinių pagrindų, meninės veiklos ir technologijų įgūdžių. Pratintūsi saugoti save ir aplinką, susidarytų tam tikras, bendražmogiškąsias vertybines nuostatas, o įgytą patirtį ir žinias gebėtų pritaikyti praktiškai kasdienėje savo veikloje. Programos ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko visuminį pasaulio suvokimą ir jo mąstymo konkretumą. Programos ugdymo turiniu siekiama fizinio, psichinio ir socialinio ugdymo darnos.

Tautiškumo. Ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į tautines, etnines kultūros tradicijas, šventes. Siekiama ugdyti būsimą kultūros saugotoją ir puoselėtoją, formuojant mažųjų tautinį identitetą, dorines vertybes, padedant jiems pasijusti savo kultūrinės grupės nariais. Tautiškumas vaikams atskleidžiamas per gimtąją kalbą, menus, darbą, bendravimą su gamta, artimaisiais. Keliaudami po savąjį kraštą vaikai susipažįsta su istoriniais ir kultūriniais paminklais.

Demokratiškumo. Sudaromos lygios galimybės visiems vaikams, nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų harmoningai vystytis ir visapusiškai ugdytis. Organizuojant ugdymo procesą, užtikrinamos vaiko teisės ir laisvės laisvai reikšti savo nuomonę, turėti pasirinkimo ir aktyvaus dalyvavimo teisę. Pedagogai gerbia vaiką kaip lygiavertį ugdomojo proceso partnerį, stengiasi įgyvendinti jo sumanymus.

Partnerystės su šeima. Namai ir ugdymo įstaiga yra du svarbiausi mažų vaikų pasauliai, kurie kasdien turi sietis. Stengiamės, kad namus ir ugdymo įstaigą sietų tarpusavio pagarba, supratimas ir gebėjimas veikti išvien. Tik tada vaikai jausis saugiai. Suvokiame, kad ne visi tėvai gali skirti ugdymo procesui tiek laiko, kiek mums norėtųsi, todėl stengiamės su kiekviena šeima plėtoti tokius santykius, kad galėtume drauge padėti vaikams sveikai augti ir pažinti pasaulį. Mums svarbu, sąveikaujant su šeima, ją pažinti, stiprinti pasitikėjimą ir pozityvius santykius, kartu ieškoti konstruktyvių problemų sprendimo būdų bei keistis informacija, kuri reikalinga siekiant vaikų ugdymo kokybės.

Fizinės sveikatos ir gerovės. Mažųjų ugdymą savo įstaigoje grindžiame sveikos gyvenamosios nuostata, siekdami saugoti ir stiprinti vaikų psichinę ir fizinę sveikatą. Sveikatingumo ugdymo aspektas išlieka ryškus visuose ugdymo proceso organizavimo momentuose, t.y. kuriant aplinką, planuojant veiklą, parenkant priemones, būdus ir metodus, bendradarbiaujant su šeima bei kituose dienos ritmo momentuose.

Individualizavimo. Kiekvienas vaikas – unikalus, todėl ugdymo procesas, pagal galimybes, organizuojamas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualumą, savitumą, jo poreikius, interesus, gabumus ir tėvų lūkesčius. Ugdymas grindžiamas vaiko asmenybės pažinimu, geriausiai susiformavusių gebėjimų pagrindu tobulinamos mažiau išugdytos vaiko vystymosi raidos sritys. Specialių poreikių, vaikai turintys žymių kalbos ir komunikacijos sutrikimų, ugdomi pagal individualias ugdymo programas. Šis principas ypač svarbus kuriant ugdymo(si) aplinką, planuojant ugdomąją veiklą, vertinant vaikų pasiekimus ir pažangą.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai:

- Sergėti ir stiprinti vaiko fizinę ir psichinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, padėti adaptuotis naujoje ugdymo(si) aplinkoje, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį.
- Ugdyti ekologiškos ir sveikos gyvensenos pradmenis, formuojant vertybinę nuostatą rūpintis savo ir kitų sveikata bei saugumu.
- Plėtoti svarbiausias vaiko realiam gyvenimui būtinas kompetencijas, žadinti tautinį tapatumą ir ugdyti pilietiškumo pagrindus.
- Ugdyti vaiko kalbą kaip saviraiškos, bendravimo, pažinimo priemonę, skatinti komunikacinius, informacinius ir socialinius gebėjimus.
- Padėti vaikui suprasti jį supantį pasaulį įvairiais pasaulio pažinimo būdais, sudaryti sąlygas pačiam tyrinėti, atrasti.
- Kurti partneriškus tėvų (globėjų) ir įstaigos bendruomenės santykius, formuoti demokratines tėvų nuostatas, teikti kvalifikuotą metodinę pagalbą, plėtoti švietėjišką veiklą.

IV. TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Kadangi vaikai turi specifinių poreikių ir pažįsta pasaulį skirtingais būdais, organizuodami jų ugdymo(si) procesą ieškome kuo įvairesnių galimybių ir skirtingų ugdymo(si) metodų.

Naudojami ir taikomi šie metodai: Žaidimai, edukacinės išvykos - ekskursijos, akcijos, konkursai, viktorinos, projektai, „Sveiko maisto gaminimo dieneles“, „Minčių lietus“, eksperimentai, bandymai, stebėjimai, pokalbiai, probleminiai klausimai, situacijos analizė, interviu, kūrybinės interpretacijos, grupinis ir individualus darbas, valstybinės, tradicinės, proginės, šventės, sporto šventės ir kt.

Priemonės judėjimo poreikiui tenkinti – įrengimai esantys grupių aplinkoje (kompleksai su skersiniais, kopėtėlėmis, čiuožyklomis, nameliai su kopėtėlėmis ir čiuožimo kalneliais), baseinai, lauko priemonės – įrengimai, „Wesco“ sportinis inventorių, prevencinės – korekcinės priemonės vykdyti vaikų profilaktinei veiklai ir kt.

Vaikų meniniam – muzikiniams gebėjimams ugdyti naudojami įvairūs savos gamybos muzikos instrumentai, karaoke ir kt., įrašai, vaizdo, garso aparatūra.

Pažinimo poreikiui tenkinti tėvų - vaikų – pedagogų parengtos priemonės ugdomajai veiklai, knygos – enciklopedijos, stalo žaidimai, didaktiniai žaidimai, žaislai, gaubliai žemėlapiai, plakatai, stebėjimo, tyrinėjimo prietaisai (mikroskopai, padidinimo stiklai, smėlio, vandens laikrodžiai) ir kt.

Ugdymo priemonės parenkamos taip, kad atitiktų vaikų amžių, gebėjimus, tenkintų individualius poreikius ir interesus, skatintų kaupti patirtį kiekvienoje ugdymo(si) srityje. Siekiama kad priemonės būtų funkcionalios, estetiškos, kokybiškos ir saugios.

Ugdymo turinys ankstyvajam amžiui (1,5–3 m.)

Sveikatos kompetencija

Siekiami gebėjimai		Vaiko veiksenos
Susipažįsta su savo kūnu ir jo fizinėmis galimybėmis, bando išreikšti save judesiu	Menai	Pagal muziką ploja, linguoja, šokinėja, trepsi kojomis. Atlieka judesius pagal dainelių žodžius, dainuoja; Mėgdžioja suaugusįjį, imituoja įvairių gyvūnų gamtos reiškinius, žaidžia ratelio žaidimus.
	Kalba ir bendravimas	Klausosi suaugusiojo aiškinimų ir nurodymų, klausinėja, dalinasi išpūdžiais, mėgdžioja balso intonaciją, mimiką, gestus; Dalyvauja žaidinimo žaidimuose.
	Socialinė	Žaidžia su stumiamaisiais, tempiamaisiais žaislais, išlaikydamas pusiausvyrą, koordinaciją, planuodamas savo veiksmus.
	Pažinimas	Eina ir bėga įvairiais būdais, išlaikydamas pusiausvyrą, šokinėja į viršų abiem kojom, nušoka nuo kopėtėlių ar suoliuko, peršoka virvę, šokinėja ant vienos kojos, eina atbulas; Šokinėja atsėdęs ant didelio kamuolio, ridena kamuolį vienas kitam abiem rankom, taiko į taikinius, meta didelį kamuolį abiem rankom, mažą - viena ranka; Ropoja keturpėsčias, lenda pro lanką „tunelį“, užlipa ant įvairių daiktų; Supasi sūpynėmis, arkliukais, nučiuožia nuo čiuožyklos, važiuoja triratuku; Žaidžia pirštukų žaidimus.
Įgyja žinių apie sveikatą	Menai	Stebi vaidinamus spektakliukus, dalyvauja sportiniuose žaidimuose, lipdo, piešia, dėlioja, aplikuoja, juda pagal muziką, ritmą.
	Kalba ir bendravimas	Klausosi suaugusiojo aiškinimo, pasakoja savo išpūdžius, džiaugsmingai reiškia emocijas, kartu „skaito“ knygutes, žiūrinėja paveikslėlius, žaidžia žaidimus.
	Socialinė	Bendrauja su savo ir kitų grupių vaikais, darželio darbuotojais, šeimos nariais; Žaidžia sensorinius žaidimus.
	Pažinimas	Kartu su auklėtoja „skaito“ knygutes, klausosi aiškinimų, kalbasi. Žaidžia inspiruotus žaidimus, stebi inscenizacijas apie sveiką mitybą, asmens higienos svarbą, judėjimo, sporto naudą; Laikosi asmens higienos, dienos ritmo, taisyklingos laikysenos, juda ir žaidžia lauke, salėje, grupėje.
Pratinasi orientotis erdvėje, ugdomi savisaugos jausmą	Menai	Pasiima, renkasi popierių, dailės priemones, spalvinimo knygeles, reikalingas priemones ir žaislus siužetiniams - vaidmeniniams žaidimams, šokiams pagal muziką.
	Kalba ir bendravimas	Reaguoja į suaugusiojo perspėjimą apie grėšiantį pavojų, prašosi pagalbos, perspėja nesilaikantį taisyklių draugą.
	Socialinė	Žaisdamas naudoja kai kuriuos draugų daiktus, žaislus, drabužėlius; Žaidžia funkcinius žaidimus; Ieško pamestų daiktų „Surask pamestą daiktą“.
	Pažinimas	Atsargiai elgiasi su aštriais, smailiais, karštais daiktais, lipa laiptais, gimnastikos siennele; Ieško savo spintelės, rankšluostuko, lovytės.

Įgyja savarankiškumo įgūdžių	Menai	Savarankiškai groja žaisliniais muzikos instrumentais, akmenukais, kaštonais; Imituoja įvairius muzikos instrumentus: smuiką, būgną, gitarą, akordeoną, pianiną, trimitą; Randa ir įsijungia garsinius žaislus, šoka, ploja; Žaidžia vaidybinius žaidimus.
	Kalba ir bendravimas	Kalba, klausinėja, reiškia norus, ketinimus, būsenas; Prašosi suaugusiojo pagalbos, reaguoja į suaugusiojo perspėjimus.
	Socialinė	Žaisdamas siužetinius žaidimus valgo, prausiasi aunasi sagsto sagas, varsto batų raištelius, kabina striukę, paltuką ant kabliuko. Pavalgius dėkoja ir pristumia savo kėdutę prie staliuko.
	Pažinimas	Deda vieną kitą daiktą į vietą, žaisdamas susipažįsta su artimiausios aplinkos daiktus.

Meninė kompetencija

Siekiami gebėjimai		Vaiko veiksenos
Taisyklingai laiko rankoje pieštuką, piešia, tapo linijas, bando reikšti emocinę būseną	Kalba ir bendravimas	Sava kalba pasakoja ką vaizduoja darbelyje, vadina; Piešdami kartu kalba, reiškia savo mintis.
	Pažinimas	Naudoja piešimo priemones; Braižo spindulius į visas puses, susikertančias vertikalias ir horizontalias linijas, piešia taškelius, brūkšnelius, didelius ir mažus apskritimus, spirales, vaizduoja nesudėtingos formos daiktus, reiškinius - upelius, saulutę, dangų, sviedinius, dūmus;
	Socialinė	Džiaugiasi savo ir draugų darbeliais, žaidžia su jais, kuria grupinius darbelius, didžiuojasi savo darbeliais, rodo juos suaugusiam.
	Fizinio	Klausosi auklėtojos aiškinimo kaip saugiai elgtis su priemonėmis, jų neragauti, nesidėti į burną, ausis, nesužeisti kito.
Valdo smulkiuosius rankų raumenis, domisi priemonėmis jas bando, tyrinėja.	Kalba ir bendravimas	Vardina spalvas, pasakoja ką nutapė, apibūdina savo ar draugo piešinį.
	Pažinimas	Tyrinėja guašą, akvarelinius dažus, susipažįsta su spalvomis, kuria įvairias formas, tapo dėmes, eksperimentuoja įvairiomis dailės priemonėmis; Tapydami su guašu užpildo spalva visą lapą; Tapo rankutėmis, pirščiukais, vatos gumulėliais, perlonu, storais teptukais, daro stambius potėpius.
	Socialinė	Naudojasi dailės, priemonėmis, tvarko darbo vietą: valo, plauna.
Štampuoja pirštukais ir teptuku, kosmetinėmis servietėlėmis, parolonu, iš popieriaus iškirptomis formomis	Kalba ir bendravimas	Sakinukais apibūdina ką pavaizdavo.
	Pažinimas	Tyrinėja gamtos reiškinius, juos vaizduoja štampuojant - lyja lietutis, sninga, krinta lapai; Auklėtojai padedant štampuoja savo rankytės delnuku; Aplikuoja, plėšo popieriaus skiautes, patepa popieriaus skiautės vieną pusę klėjais, uždeda reikiamoje vietoje, prispausdžia.
	Socialinė	Kuria grupinius darbelius; Džiaugiasi darbeliais, suaugusio pritarimu.

Lipdo iš molio, plastelino, sausainių tešlos paprastus lipdinius iš vienos ar kelių nesudėtingų dalių	Kalba ir bendravimas	Kalbasi, aiškinasi tarpusavyje ir su auklėtoja; Aiškinasi, ką nori nulipdyti ar nulipdė.
	Pažinimas	Tyrinėja molio, plastelino, sausainių tešlos savybes, juos čiupinėja, minko, iš didesnio gabalo atskiria mažesni, volioja ant lentelės, bando sujungti kelis gabalėlius; Lipdo blynelius, lazdeles, mažus ir didesnius rutuliukus, jungia kelias dalis, lipdo riestainėlius, karoliukus, grandinėles, pirštukais išpaudžiai duobutes, griovelius, pagaliukais, pirštukais.
	Socialinė	Kuria grupinius darbelius, lipdo daug vienodų daiktų, savo darbelius lygina su kitais.
	Fizinio	Pratinasi susitvarkyti savo darbo vietą, saugiai elgtis su lipdymo priemonėmis.
Emocingai reaguoja į įvairaus pobūdžio muziką	Kalba ir bendravimas	Atkartoja girdėtos dainelės melodiją ir žodžius.
	Pažinimas	Klausosi linksmų, ramių kūrinėlių, lietuvių liaudies dainelių, lopšinių, niūniavimų.
	Socialinė	Muzikuoja su kitais vaikais, koncertuoja drauge su suaugusiais; Dainuoja, niūniuoja, kartoja nesudėtingų dainelių melodiją; Muzikuoja individualiai.

Socialinė kompetencija

Siekiami gebėjimai		Vaiko veiksenos
Vertina save atsižvelgdamas į suaugusio veido išraišką, suvokia norus, jausmus, savo kūno vaizdą	Kalba ir bendravimas	Reiškia savo norus jausmus, mintis veido išraiška, gestais, žodžiais; Žodžiais vadina kai kuriuos savo išgyvenimus.
	Pažinimas	Savo emocijas reiškia žaisdamas žaidimą „Mano nuotakėlės“ pyksta, verkia, šypsosi.
	Menai	Žaisdamas vaizduotės žaidimus, reiškia savo jausmus, savo nuotaką rinkdamas paveikslėlį, kuriame vaizduojamas linksmas ar liūdnas veidelis, bando piešti.
Vadina save vardu, atpažįsta save, savo daiktus	Kalba ir bendravimas	Rodo į save pirštuku, prisistato kitiems, sakydamas ką nors apie save; Žaisdamas atsiliepia pašauktas vardu, rodo pirštukais metus; Vartoja įvardžius savo asmens ir kitų asmenų nurodymui: mano-tavo, man-tau.
	Pažinimas	Žiūrinėja nuotraukas, atpažįsta jose save, kitus šeimos narius žaidžia su dideliais ir mažais veidrodžiais, stebi save iš priekio, iš šono, žiūri į veidrodį ištepintu veiduku ir nusiprausęs, stebi savo atvaizdą veidrodyje kada linksmas ir liūdnas; Puošiasi, persirenginėja prieš veidrodį, gali pasakyti kas jis – berniukas ar mergaitė.
	Menai	Žaidžiama vaikų „Vardukais“.

Suvokia savo šeimą, žaidžia kartu su bendraamžiais, suaugusiais	Kalba ir bendravimas	Atsisveikina ir pasisveikina su šeimos nariais; Žaisdamas reiškia palankumą pasitenkinimą; Šypsosi kitam, juokiasi, glosto, apkabina; Mėgdžioja suaugusį; Suvokia savo šeimą, bendraudamas, kalba sava kalba.
	Pažinimas	Nuotraukose, ieško grupės vaikų, rodo tėtį, mamą, kitus artimuosius skirtingai apsirengusius, atliekančius įvairią veiklą.
	Menai	Rodo tėveliams, draugams savo darbelius, juos komentuoja, džiaugiasi.
	Fizinio	Jaučiasi saugus su šeimos nariais, juos apkabina, glaudžiasi.

Komunikavimo kompetencija

Siekiami gebėjimai		Vaiko veiksenos
Bendrauja su bendraamžiais ar suaugusiu	Menai	Mėgdžioja draugų, auklėtojų veiksmus, kalbą, poelgius, emocijų raiškos būdus, vyresnių brolių ar seserų vaizdines raiškos priemones; Žaisdamas kalba su savimi, mimika, gestais reiškia meilę, gerą nuotaiką, nerimą, pyktį; Teplioja, paišena atskiras daiktų dalis.
	Pažinimas	Ieško daiktų, kuriuos auklėtoja įvardija: lėlė, mašina ir kt.; Žaidžia siužetinius žaidimus.
	Socialinė	Vaikai žaidžia su auklėtoja. Reiškia palankumą, pasitenkinimą - šypsosi, nepalankumą -pykdamas, verkdamas; Žaisdamas sako savo, kitų vaikų vardus, atsiliepia pašauktas vardu, atlieka nesudėtingus įpareigojimus; Ieško draugo savo žaidimams.
	Fizinio	Atlieka žaidybinius judesius, tinkančius žaidimams: ploja katutes, trepsi kojytėmis, eina rateliu, rodo didelį, mažą, stiprų, linguoja.
Pradedą klausytis kito kalbos, ją suprasti, susikaupti	Menai	Dalyvauja vakaronėje „Ilgais žiemos vakarais“ tarmiškai dainuoja, improvizuodami seka pasakas, naudoja liaudies tautosaką; Klausosi auklėtojos, mamytės atliekamų dainų, lopšinių žaidimų, mylavimų; Kartu su auklėtoja, ar vienas deklamuoja eilėraštkus, dainuoja lopšines, ploja katutes; Žaisdamas atlieka inscenizacijas, kur veikėjai - žaislai.
	Pažinimas	Klausosi naminių gyvūnėlių garsų – pamėgdžioja; Varto knygas kartu su auklėtoja, tėveliais, tyrinėja paveikslėliuose pažįstamus daiktus, situacijas.
	Socialinė	Stebi daiktus, žiūrinėja paveikslėlius, žaislus, atlieka nesudėtingus kito įpareigojimus.
	Fizinio	Žaidžia ratelius, derina judesius su dainelės žodžiais.
Pradedą kalbėti sakiniu, plečia savo žodyną	Menai	Kartu su auklėtoja ar vienas deklamuoja eilėraštkus, dainuoja lopšines, ploja katutes; Žaisdamas su žaislais kartoja matytus vaizdus, girdėtus garsus, žodelių junginius.

	Pažinimas	Žaisdamas mėgdžioja dvigarsiais gyvūnų ir paukščių kalbą, pasakoja apie savo žaisliuką, pavadina daiktus daiktavardžiais (žaislus, baldus, gyvūnėlius);
	Socialinė	Taria trumpus žodelius - mama, tėtis, duok; Sako savo norus, ketinimus draugams, auklėtojai; Atlieka draugų ar suaugusio nurodomus prašymus, dėkoja, prašo, kalba dialogu.
	Fizinio	Žaisdamas žaidimus vardija savo kūno dalis: koja, ranka, akis;
Pradedama domėtis knygelėmis	Menai	Vartydamas knygelę reiškia savo emocijas, kartoja gyvūnėlių judesius, „kalbą“, keverzoja, paišena.
	Pažinimas	Varto knygeles, pasakoja ką mato, ką girdi; Vartydamas knygeles pasakoja knygelėlių „turinį“.
	Socialinė	Atsineša iš namų knygelėlių, jas varto kartu su draugu, auklėtoja, stebi kaip suaugę „taiso“ knygeles.

Pažinimo kompetencija

Siekiami gebėjimai		Vaiko veiksenos
Domisi artima aplinka, naudoja simbolius-ženklus ir žodžius kai kuriems veiksams ar įvykiams nusakyti, žymėti	Kalba ir bendravimas	Varto knygutes, vardija daiktus, esančius aplinkoje, paveikslėliuose, vartoja žodžius daiktams nusakyti, vartoja žodžius jiems apibūdinti; Mėgdžioja gyvūnėlių kalbą, stengiasi juos pavadinti, ieško kai kurių skiriamųjų bruožų.
	Menai	Žaisdamas sudeda ir išima, sumauna ir numauna ant šerdies žiedus, deda žaisliukus iš kelių dalių, deda piramidę, ieško aplinkoje tokio pat daikto pagal spalvą; Spalva, piešiniu reiškia ką matė.
	Socialinė	Žaisdamas susipažįsta su daiktais, jų savybėmis, nesudėtingais veiksmais - laisto, valgo, rengiasi; Veikdamas naudoja savo asmeninius daiktus.
	Fizinio	Darželio teritorijoje tyrinėja medžius, gėles Rodo kaip gyvūnėliai, augalai juda, kaip šviečia saulutė, lyja lietutis.
Suvokia kai kurių daiktų paskirtį	Kalba ir bendravimas	Domisi draugais, su jais kalba savo kalba, mėgdžioja gyvūnėlių kalbą, pagal paveikslėlius bando pasakyti kam skirtas daiktas.
	Socialinė	Žaidžia su žaislais, žaisdami kartoja savo veiksmus.
	Pažinimo	Žaidžia su vandeniu vandens žaidimus, tyrinėja jo savybes, žaidžia smėlio žaidimus, tyrinėja jo savybes; Stebi kai kuriuos gamtos reiškinius ir juos lygina - lyja lietutis - šlapia, sniegas – šaltas, tamsu - reikia degti šviesą, saulutė šviečia – šilta; Žaisdamas su smėliu ir vandeniu naudoja žaislus: kibirėlį, kastuvėlį, smėlio formeles ir kt.
Tapatina daiktus tiesiogiai	Fizinio	Žaidžia su vaisiais daržovėmis, ragauja, uosto, liečia; Grupėje esančias gėles uosto, laisto, sodina.
	Kalba ir bendravimas	Daiktus, veiksmus vadina tikrais pavadinimais, vartoja žodžius, padedančius bendrauti su aplinkiniais.
	Menai	Klausosi kaip skamba kai kurie daiktai, lygina daiktus pagal spalvą, ieško kontrastingų daiktų pagal spalvą, žaidžia su įvairaus dydžio, spalvų daiktais.

	Socialinė	Žaisdamas vienasrūšius daiktus grupuoja pagal požymį, dydį, formą, spalvą; Žaisdamas tapatina daiktus tiesiogiai pridėdamas, pamatuodamas, dėdamas į dėbimą; Ieško daiktui vietos. Žaidžia siužetinius socialinius žaidimus.
	Fizinio	Tapatindamas daiktus, žaisdamas, tampa kantresnis, pastabesnis, ramesnis.

Ikimokyklinis amžius (3 –6 m.)

Sveikatos saugojimo ir stiprinimo kompetencija

Siekiami gebėjimai	Turinio sritis	Vaiko veiksenos
Geba rūpintis savo sveikatos stiprinimu ir saugojimu	Komunikavimo ir kalbos	Žaismingai, natūraliai sieja kalbinę raišką su judesiu; Žaisdamas stebi vaizdų, garsų, ženklų skirtumus ir panašumus, lavina regimąjį ir girdimąjį suvokimą; Reiškia savo išgyvenimus, patirtį, mintis judesiais, sukaupia dėmesį, atlieka smulkiosios motorikos pratimus, žaidimus; Žaidžia žaidimus praturtinančius žodyną, daiktų reikšmių suvokimą; Žaidžia žodžiais per judesį, kuria naujus, ieško panašiai skambančių, besirimuojančių žodžių.
	Pažintinė - tiriamoji	Vyksta į Klebonišio mišką, renka gamtinę medžiagą, taisyklingai kvėpuoja; Vaikas keičia judėjimo erdvę, eidamas vykdamas, į salę, mato įvairių sportinių inventorių, atlieka naujus judesius, bėga, šoka, lipa, šliaužia, ritasi, šuoliuoja; Atlieka pratimus su lankais, kamuoliais, vėliavėlėmis, šokdynėmis, gimnastikos suoleliais, tilteliais, kopėtėlėmis, batutu; Susipažįsta su sąvokomis aukštai - žemai, storas - plonas, lengvas - sunkus, dėlioja iš „Lego” kaladėlių įvairias formas; Atlieka jogos pratimus imituojančius įvairius gyvūnus, daiktus; Žaidžia su įvairių sporto šakų inventoriu; Tyrinėja savo ir kitų žmonių panašumus ir skirtumus, demonstruoja tai judesiu.

	Socialinė	<p>Žaidžia komandinius žaidimus kartu su kitais vaikais grupėje, salėje ar lauke;</p> <p>Sako savo artimųjų vardus, atlieka kūną lavinančius pratimus, demonstruoja tai judesiu;</p> <p>Sumano, planuoja ir organizuoja žaidimus, lavinančius koordinaciją, pusiausvyrą, orientaciją;</p> <p>Žaisdamas atlieka komandinius sprendimus, derina veiksmus, tariasi dėl taisyklių;</p> <p>Tvarko sporto salę, sporto priemones, padeda draugams;</p> <p>Plėtoja savo sumanymus arba pedagogo pasiūlytas įdomias temas, žaidimus, skatinančius pažinti savo kūną, jausmus, kalbą.</p>
	Menai	<p>Dalyvauja darželio, miesto, šalies sporto šventėse: „Stiprūs ir vikrūs“, „Linksmojo kamuolio nuotykių“, demonstruoja sportinę-meninę programą Kauno dienų šventėse;</p> <p>Dalyvauja darželio etnografiniame ansamblyje „Katrė“;</p> <p>Skatina tėvelius dalyvauti darželio bendruomenės renginiuose;</p> <p>Šoka ratelius, atlieka laisvą muzikinį judesį su skraistėmis, kaspinais, kitomis priemonėmis;</p> <p>Vaizduoja gamtos bei meno reiškinių pažinimą laisvo muzikalaus judesio pagalba;</p> <p>Vaidina „kūno kalba“ išreikšdami pasakos turinį.</p>
Elementarus supratimas apie savo kūną ir sveikatą	Komunikavimo ir kalbos	Aiškinasi kuo kiekvienas žmogaus kūnas panašus į kitų ir kuo skiriasi.
	Pažintinė-tiriamoji	<p>Vartydami knygas eksperimentuoja, plečia supratimą apie tai, kas vyksta žmogaus kūne;</p> <p>Juda tyrinėdami grupės, salės, lauko aikštelės ar kitą erdvę: pirmyn - atgal, dešinėn - kairėn, aukštyn - žemyn, žeme, pažeme, kaip galima aukščiau;</p> <p>Juda skirtingu tempu, vietoje, keisdami erdvėje padėtį.</p>
	Socialinė	<p>Žaisdamas judriuosius žaidimus ar judėdamas vienas, arba greta kito, netrukdo kitiems, jaučia draugą, laikosi taisyklių;</p> <p>Žaidžia komandinius žaidimus, bendrauja tarpusavyje.</p>
	Menai	<p>Klausydami muzikos improvizuoja ją atskirais kūno dalių judesiais;</p> <p>Dailės priemonėmis pavaizduoja kūno dalis, plečia supratimą apie save ir savo kūną, jo sandarą, įvairių žmonių išvaizdą, panašumus ir skirtumus.</p>
Sveikos gyvensenos nuostatų ugdymas	Komunikavimo ir kalbos	Kalbėdamas su suaugusiuoju, vartydamas paveikslėlius, klausydamasis skaitomų kūrinių ir kt., aiškina, kad rūpinimasis asmens higiena, tinkama apranga ir maitinimasis apsaugo nuo ligų, supranta, ką valgyti sveika, o kas gali pakenkti sveikatai, sužino kur kreiptis susirgus, įvykus nelaimei.
	Pažintinė-tiriamoji	<p>Renkasi įvairesnę kūno padėtį žaidžiant, dirbant;</p> <p>Žaidžia gryname ore įvairiu metu laiku ir oru;</p> <p>Plaukioja „Vilijos“ baseine, atlieka pratimus vandenyje, žaidžia vandens žaidimus;</p> <p>Vyksta į saugaus eismo mokyklėlę.</p>

	Socialinė	Drauge dalyvauja šventėse: „Vaikų gynimo dienoje“, „Sveikuolių sveikuoliai“, „Vasaros sveikatingumo stovykloje“, „Sveiko maisto gaminimo dienele“, ruošia sportinę meninę programą Kauno miesto dienoms, drauge puošiasi, sportuoja, žaidžia, vaišინasi ir įsidėmi šventinius patiekalus.
	Menai	Aprangą, įvairius daiktus (žaisliniai įrankiai, maisto produktai) naudoja siužetiniams vaidmeniniams žaidimams; Spalvina, kerpa, aplikuoja, lipdo, piešia, tapo įvairiomis dailės priemonėmis vaisius, daržoves ir t.t..
Saviraiškos kūnu ir kūrybinio judesio ugdymas	Komunikavimo ir kalbos	Improvizuoja pagal perskaityto kūrinėlio nuotaiką, mimika, gestu, viso kūno plastika išreiškia, pavaizduoja žaidimų, erzinimų ir kt. veiksmus; Sako, kaip jaučiasi pailsėjęs, judėdamas ir po aktyvios veiklos.
	Pažintinė-tiriamoji	Ieško raiškos mimikų, kūnu ir judesiu būdų. Ieško kūno „Ritminių instrumentų“.
	Socialinė	Mimika, kūno poza, judesiu reiškia pojūčius, emocijas, jausmus, mintis, idėjas; Judėsiu vaizduoja civilizacijos reiškinius, gamtos būvius, vyksmus.
	Menai	Salėje šoka šiuolaikinius šokius; Improvizuoja pagal perskaityto kūrinėlio nuotaiką, mimika, gestu, viso kūno plastika išreiškia, pavaizduoja žaidimų, erzinimų ir kt. veiksmus, judėdamas skambant muzikai, lydint šviesos ir šešėlių žaismui, plastiškai atliepia spalvas ir linijas; Atlieka įvairius judesius su priemonėmis.
Geba gyventi greta: bendrauti ir bendradarbiauti	Komunikavimo ir kalbos	Nesusipratimus, konfliktus sprendžia derybų keliu, sudėtingose situacijose pagalbos kreipiasi į suaugusius nuomonei pritarti; Bendraudami, veikdami, žaisdami, dirbdami keičiasi, skirstosi žaislais, priemonėmis; Perteikia savo mintis, patirtus išpūdžius, nutikimus, išgyventas įvykius naudodamasis verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis; Žaidžia socialinius žaidimus, naudojasi šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis; Stebi draugų žaidimus, įsijungia į žaidimo veiklą; Diskutuoja kokie pavojai žmogaus sveikatai tyko aplinkoje (patalpoje, lauke).
	Pažintinė-tiriamoji	Diskutuoja apie namuose ir grupės aplinkoje esančias pavojingas medžiagas, buitės technikos prietaisus; Žaisdami rūšiuoja antrines žaliavas, jas naudoja pagal paskirtį rengiant spektaklius; Tyrinėja naudojant padidinamąjį stiklą žmogaus odos paviršių; Tyrinėja kvėpavimo procesą. Žaidžia kvėpavimo pratimus.

	Socialinė	Žaisdami juda, veikia drauge, sutartinai, jaučiant kitą šalia; Tvarko darbo vietą; Rengia „Sveiko maisto gaminimo dieneles“; Salėje bei grupėje dalyvauja rytinėse mankštose, atlieka bendrus ritminius pratimus, skambant dainelėms.
	Menai	Gamina muzikos instrumentus (stikliniai indai, vanduo šiaudeliai), sukuria istoriją, kurios nuotaikas išreiškia „Grodami“, atlikdami judesius;

Socialinė kompetencija

Siekiami gebėjimai	Turinio sritis	Vaiko veiksenos
Geba suvokti ir gerbti save ir kitus	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Kuria žaidybines situacijas ir sąlygas teigiamoms emocijoms patirti; Atsako už savo veiksmus, skiria gerus ir blogus įpročius; Diskutuoja apie užduočių atlikimą, kad vieniems lengva atlikti, kitiems sunku atlikti užduotį; Žaidžia socialinius žaidimus „Ligoninė“, „Poliklinika“ ir kt.; Diskutuoja, dėl ko dažniausiai sergama, kodėl reikia rūpintis sveikata.
	Komunikavimo ir kalbos	Bendraudamas su suaugusiais, žaisdamas (vardų ir kt. socialinius žaidimus) pateikia informaciją apie save, pasakoja apie savo šeimą, tėvelių darbus, savo pomėgius ir norus; Svarsto, diskutuoja, kaip galima, valdyti savo emocijas, elgesį; Nuskriaustas, įžeistas aiškinasi, kalbasi, ieško išeities, neradęs sprendimo kreipiasi pagalbos į suaugusį; Reiškia savo jausmus, emocijas žodžiais („Aš tave myliu“), veiksmais, gestais, grimasomis.
	Pažintinė - tiriamoji	Tyrinėja save veidrodyje (emocijas, jausmus, išgyvenimus); Domisi savo gimimu, žmonių tarpusavio ryšiais, santykiais; Žaidžia žaidimus „Šeima“, „Parduotuvė“, „Poliklinika“, stebi suaugusius, domisi jų darbais, elgesiu, šneka, aiškinasi žmonių tarpusavio ryšius; Mėgdžioja suaugusiuosius žaisdami siužetinius žaidimus; Tyrinėdamas aplinką, žiūri, stebi naujus žaislus, medžiagas, daiktus, įrankius; Domisi žmogaus amžiaus tarpsniais; Sveiko maisto gaminimo dienelių metu gamina, tyrinėja pojūčiais maisto savybes; Dalyvauja pokalbiuose maisto bei maitinimosi temomis.
	Menai	Pirštais piešia save, savo nuotaiką, jausmų veidukus daro pirščiukų, rankų antspaudus, modeliuoja drabužius; Kuria kino filmus, sudaro albumus apie savo gimimą, žmogaus amžiaus tarpsnius.

Geba elementariai save kontroliuoti ir susivaldyti	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Savarankiškai laikosi higienos įgūdžių; Gyvena pagal nusistovėjusį ritmą; Valdo savo savaiminius judesius, nuotaikų išraiškas; Dirba ramiai nekeliant triukšmo, darbą stengiasi atlikti iki pabaigos; Dalyvauja sporto šventėse, varžybose, konkursuose jUSDamas judėjimo džiaugsmą ir grožį.
	Komunikavimo ir kalbos	Nuskriaustas, įžeistas aiškinasi, kalbasi, ieško išeities arba kreipiasi pagalbos į suaugusį; Stebi draugų vaidybinę situaciją apie elgesį, įsijungia pats; Dalyvauja pokalbyje: kodėl elgesys yra geras ir blogas?; Spendžia probleminius klausimus, kaip reikia elgtis su nepažįstamaisiais.
	Pažintinė-tiriamoji	Tyrinėja savo ir kitų jausmus žaisdami žaidimą „Su kauke ir be kaukės“; Derina savo veiksmus vienas su kitu dirbdami bendrą darbą; Rengia „Sveiko maisto gaminimo dieneles“; Žaidybinių situacijų metu susipažįsta su specialiomis tarnybomis (greitoji pagalba, gelbėjimo-gaisrinė pagalba ir kt.).
	Menai	Žaidžia nuotaikas, emocijas, išgyvenimus, atsirandančius dėl muzikos poveikio; Žaidžia socialinius-vaidmeninius žaidimus naudoja įvairias išraiškos formas (žodines, mimikos, judesio).
Geba gyventi greta: bendrauti ir bendradarbiauti	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Tvarko daiktus, žaislus, grupės aplinką; Prasimano įvairių judesių jausmų „Perduok kitam“; Globoja, rūpinasi padeda jaunesniems, silpnesniems už save.
	Komunikavimo ir kalbos	Diskutuoja esant konfliktui, kreipiasi pagalbos į suaugusį; Mokosi alternatyvių nemalonių jausmų reiškimo būdų žodžiais; Gerbia kito nuomonę, ją išklauso, jo nuomonei pritaria; Žaisdami bendrauja, veikia, dirba, dalijasi, keičiasi, skirstosi žaislais, priemonėmis, įrankiais, vaidmenimis; Dalyvauja grupės gyvenimo, žaidimo taisyklių kūrime; Dalyvauja pokalbiuose, diskusijose, problemų spendimuose, dalinasi turima patirtimi, informacija; Perteikia savo mintis, patirtus įspūdžius, nutikimus, išgyventas įvykius naudodamasis verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis; Žaidžia socialinius žaidimus naudojasi šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis; Stebi draugų žaidimus, įsijungia į žaidimo veiklą priimdamas žaidimo taisykles, palaikydamas sumanymus.
	Pažintinė-tiriamoji	Bendraudami su tėvais, pedagogais, kt. žmonėmis bei žaidybinių situacijų metu susipažįsta su kultūringo elgesio taisyklėmis.

	Menai	Kuria bendrą kolektyvinį darbą pagal vaikų sumanymus; Derina savo veiksmus vienas su kitu dirbdami bendrą darbą.
--	-------	--

Pažinimo kompetencija

Siekiami gebėjimai	Turinio sritis	Vaiko veiksenos
Domisi savimi ir supančiu pasauliu, savo krašto praeitimi, istorija. Jaučia atsakomybę už gamtos saugojimą	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Žaidžia judriuosius, imitacinius, ramius žaidimus, dalyvauja išvykose, ekskursijose; Atlieka fizinius pratimus, įvertinančius individualias fizines galias; Diskutuoja ar visą maistą valgyti sveika. Supranta, kad kai kuriuo maistu galima apsinuodyti; Tyrinėja, išsiaiškina kūno sandarą, suvokia, kad kūnas juda erdvėje, kūno judesiai reikalingi atlikti įvairias funkcijas.
	Socialinė	Tyrinėja savo ir draugų bei suaugusių žmonių panašumus ir skirtumus; Derina savo veiksmus vienas su kitu dirbdami bendrą darbą; Stebi suaugusius, domisi jų darbais, elgesiu, šneka, mėgdžioja suaugusiuosius žaisdami siužetinius žaidimus; Tyrinėdamas aplinką, apžiūri, išbando naujus žaislus, medžiagas, daiktus, įrankius pritaiko; Sėja, sodina gėles mokosi jas prižiūrėti; Dalyvauja darželio aplinkos tvarkymo, gražinimo akcijose, „Iškelkime inkilėlį paukšteliai“, medelių sodinime „Pasodinkime pušaitę“, globoja paukštelius žiemą, rengia akciją „Pagaminkime lesyklėlę“, rūšiuoja atliekas, rūpinasi, prižiūri gamtos kampelyje gyvenančias žuvytes, vyksta į Kauno Klebonišio mišką, dalyvauja Kauno miesto moksleivių aplinkotyros centro renginyje „Labas vasaros saulutei“; Dalinasi patirtimi apie namie auginamus, prižiūrimus gyvūnus.
	Komunikavimo ir kalbos	Vyksta į Vilkijos J. ir St. Juškų etnografinį muziejų, susipažįsta su lietuvių liaudies dainų istorija ir lietuvių liaudies papročiais; Žiūrinėja paveikslus, knygas, albumus, vaikiškas enciklopedijas atrasdamas naujų dalykų patys ieško atsakymo; Vaizdus sieja su simboliais, žiūrėdamas į paveikslėlius pasakoja, bando kurti istorijas; Žiūri į paveikslėlius, vaizdus sieja su simboliais, pasakoja, kuria istorijas; Klausosi pasakojimų, pasakų, istorijų, vaizduoja siužetinėmis paveikslėliais; „Minčių lietuje“, pagal savaitės temą; Klausinėja, aiškinasi, domisi skaitomais informaciniais tekstais, kalbasi.

	Menai	<p>Žaidžia savo pramanytus žaidimus, vaidina, dainuoja, šoka, groja, konstruoja, stato, piešia;</p> <p>Išpūdžius perteikia įvairiomis formomis: pasakojimu, piešiniu, judesiu;</p> <p>Žaidžia, veikia savitai, netikėtai, atranda įvairius saviraiškos, kūrybos būdus;</p> <p>Renka gamtinę medžiagą, naudoja kūrybinėje veikloje.</p>
Geba naudotis įrankiais, priemonėmis, prietaisais, domisi technika	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	<p>Aiškinasi kaip reikia saugiai elgtis su įrankiais, buitinais prietaisais, buitinės chemijos medžiagomis;</p> <p>Susipažįsta su saugaus elgesio taisyklėmis gatvėje, transporto priemonėse, kieme, grupėje, namuose, miške, baseine.</p>
	Socialinė	<p>Žaidžia kūrybinius-vaidmeninius žaidimus, naudodami įvairias priemones ir prietaisus;</p> <p>Tyrinėja grupės aplinką, lygina ją su namų aplinka;</p> <p>Veiklai naudoja įvairius įrankius bei priemones: dažus, pieštukus, klijus, siūlus, adatas, stiklą, plaktukus, peilius, atsuktuvus, grėbliukus, kastuvėlius, laistytuvus, liniuotes, veidrodžiai, padidinamieji stiklai ir t.t.;</p> <p>Medžiagas, įrankius, daiktus, prietaisus stengiasi naudoti pagal paskirtį;</p> <p>Drauge su kitais prasimano žaidimų su magnetais – surinkti, judinti, atrasti daiktus. Su didinamuoju stiklu tyrinėja įvairius paviršius, diskutuoja;</p> <p>Dirba ruošos darbus: gamina maistą, laisto gėles, šluoja grindis, valo stalus.</p>
	Komunikavimo ir kalbos	<p>Žiūrinėja knygas apie transporto priemones, aptaria jų technines galimybes, konstrukcijas;</p> <p>Svarsto kaip reikia saugiai važinėti dviračiais, paspirtukais ir kt.;</p> <p>Grupuoja daiktus pagal reikalingumą (vaikų, suaugusiųjų, visų), paskirtį, išvaizdą, pavadina juos apibendrinančiu žodžiu;</p> <p>Vartydami knygas su darbo technologijų iliustracijomis, aiškinasi kaip daromi, gaminami, kuriami daiktai ir meno kūriniai.</p>
	Menai	<p>Žaidžia su saulės ir dirbtine šviesa, šešėlių teatrą su savo šešėliu.</p>
Geba tyrinėti artimą aplinką ir reiškinius, jutimais ir vaizdais	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	<p>Atlieka fizinius pratimus, derindamas jutimus ir motoriką;</p> <p>Žaidžia orientacinius žaidimus darželio lauko erdvėse;</p> <p>Laisvai juda, veikia grupėje, kieme, tyrinėja supančią erdvę ir savo vietą joje.</p>
	Socialinė	<p>Spėndžia kilusius sunkumus – renkasi vieną iš kelių draugų ar suaugusių patarimo;</p> <p>Eksperimentuodamas lytėjimo, uoslės ir skonio pojūčiais skirsto daiktus pagal savybes;</p> <p>Atlieka operacijas su daiktais ir jų grupėmis: nustatinėja tapatumą, vienodumą, stebi būdingus požymius, lygina, skaičiuoja.</p>

Komunikavimo ir kalbos	<p>Žiūrinėja knygas, įprastus daiktus, vaizdus; Ieško ir stebi iš pirmo žvilgsnio vienoduose paveikslėliuose, skirtumus; Dėlioja paveikslėlius - deliones pagal įvykių seką; Pasakoja apie namuose auginamus augintinius, pagal išorinius požymius apibūdina matomus bei matytus gyvūnus ir augalus; Klausydamas pasakos renka veikėjų paveikslėlius, dėsto juos pagal įvykių seką; Žaidžia ,manipuliuodamas daiktais; Ieško daiktų pagal nusakytus išorės požymius, vartoja įprastų žodžių , frazių prasmes; Klausosi paukščių ir gyvūnų balsų juos mėgdžioja.</p>
Menai	<p>Domisi, supančių vaizdų pasauliu; stebi įvairių linijų, dėmių, spalvų, formų, derinius gamtoje, grupės aplinkoje; Juos vaizduoja savo piešiniuose, ornamentuose ir kituose kūrinėliuose.</p>

Komunikacijos kompetencija

Siekiami gebėjimai	Turinio sritis	Vaiko veiksenos
Tenkina norą bendrauti ir pažinti pasaulį	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	<p>Žaidimo metu aiškinasi taisykles, higieninius reikalavimus, koku atstumu atsitraukus, kiek laiko galima žiūrėti televizorių, žaisti kompiuteriu; Sportuodami, žaisdami klausos, girdi ir vykdo sportines komandas; Žaidžia komandinius žaidimus kitose erdvėse (stadione, futbolo manieže, darželio kieme), pristato savo darželį.</p>
	Socialinė	<p>Bendraudami diskutuoja, aiškinasi kalbinio etiketo formules, klausosi skirtingų nuomonių, ieško konsensuso; Kuria bendravimo - elgesio grupėje taisykles.</p>
	Menai	<p>Žodinę informaciją perteikia vaizdu, judesiu, muzikine kalba; Kuria pasirinkta tema „filmus“ juos „įgarsina“.</p>
	Pažintinė-tiriamoji	<p>Lanko Veliuonos dvaro muziejų, Kernavės piliakalnių, Prienų krašto etnografinį muziejų - „keliauja“ duonos ir lino keliais; Naudojasi šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis: telefonu, kompiuteriu; Klausosi, žiūri, komentuoja televizijos laidas; Tyrinėja tekstinius, garsinius, grafinius - vaizdinius pranešimus; Dalyvauja, reiškia savo mintis, išsako nuomonę, rengiamose grupės „radijo“, „televizijos“ laidose; Konkrečioje situacijoje ieško tinkamiausio valios reiškimo būdo (prašo, nurodo, derisi ir pan.); Domisi, klausinėja grupės ir kt. aplinkoje pastebėtais ženklais (saugos ženklais ir kt.), aiškinasi jų informacinę reikšmę.</p>

Domisi sakytine ir rašytine kalba	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Žaisdami naudojasi taisyklėmis, higieniniais reikalavimais, kaip taisyklingai sėdėti, koku atstumu turi būti laikomos priemonės „skaitant“, „rašant“. Atlieka taisyklingos laikysenos pratimus, „skaitydami“ grafines pratimų instrukcijas.
	Socialinė	Aiškinasi, kad ne visi žmonės gali kalbėti žodžiais, aiškinasi, kad ne visi žmonės gali skaityti knygas ir kt. kūrinius parašytus paprastu spausdinimo būdu.
	Pažintinė-tiriamoji	Įstaigos seklyčioje susipažįsta, žaidžia lietuvių liaudies žaidimus, panaudodami surinktus senovinius darbo įrankius, austas drobes, juostas ir kt.; Klausosi skaitomų įvairių kūrinių bei įvairių stilių tekstų, juos klasifikuoja pagal pobūdį; Analizuoja skaitomus kūrinius; Eksperimentuoja su įvairiais daiktais, objektais, o po to dalyvauja pokalbiuose apie tai ką jie matė, lietė, uodė, ragavo, veikė; Kalbasi apie patirtus įspūdžius, išgyvenimus; Žaidžia įvairius kalbos žaidimus (ieško žodžiams priešingybių, analogų, pramano įvairias kalbas ir kt.); Pasakoja patikusią istoriją, pasakojimą ar kt. kūrinių; Pasakoja pagal paveikslėlius; Tekstuose, aplinkoje ieško žinomų arba patinkančių simbolių; Keičia, kuria istorijų pabaigas arba naujas istorijas, pasakas, ketureilius; Rašo įvairiomis rašymo priemonėmis.
	Menai	Kūrinių pavaizduoja spalvomis, pantomimika, muzikiniais garsais. Inscenizuoja trumpus kūrinius; Piešia, lipdo, aplikuoja bei dekoruoja raides, kt. simbolius.
Domisi knygomis ir gerbia jas	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Renka, džiovinama vaistažoles; Dalinasi patirtimi apie liaudies gydymo priemones; Rodo fizinius pratimus matytus knygų paveikslėliuose, atlieka su kitais.
	Socialinė	Saugo, tausuoja, jaučia pagarbą knygoms; Taiso, klįjuoja suplyšusias knygas.
	Pažintinė-tiriamoji	Vyksta į Demokratų biblioteką, literatūros muziejų, domisi įvairiomis knygomis (pažintinėmis, grožinėmis, informacinėmis ir kt.); Varto knygas, žiūrinėja paveikslėlius, komentuoja juos; Pildo grupės bibliotekėlę naujomis knygomis; Lankosi mikrorajono bibliotekėlėje; Gamina popierių.
	Menai	Kuria, gamina įvairias knygas, kvietimus, sveikinimus.

Meninė kompetencija

Siekiami gebėjimai	Turinio sritis	Vaiko veiksenos
Dailė Geba dailės raiškos priemonėmis	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Kuria kūrybines knygeles „Augu švarus ir sveikas“, „Mano šeima“; Judesių pagalba kuria, stato įsivaizduojamus arba realius objektus (piramidės ir t.t.).

laisvai reikšti savo nuotaiką, idėjas, mintis	Socialinė	Tvarkosi darbo vietą.
	Komunikacijos ir kalbos	Pristato savo darbelius draugams, pasakoja ką pavaizdavo kokia piešinyje perteikta nuotaika.
	Pažintinė tiriamoji	Spontaniškai teikia kūrybinius sumanymus; Idėjai įgyvendinti bei perteikti renkasi dailės technikas: piešia spalvotais pieštukais, flomasteriais, kreidelėmis, anglimis; Šakele, trintuku, daržovėmis, kempinėėmis, medžio gabaliukais ir kt. daiktais daro spaudus, tapo akvarele, guašu, aplikuoja; Lipdo iš plastilino, molio, paruoštos tešlos; Piešia, tapo su guašu ir akvarelės dažais ant įvairių paviršių sauso, šlapio popieriaus, stiklo, akmenėlių, asfalto, smėlio, sniego ir kt. atsižvelgia į dažų bei paviršiaus ypatumus; Eksperimentuoja maišydamas ir išgaudamas naujas spalvas; Tyrinėja plastilino, molio, savybes; Piešia, tapo, konstruoja realius ir įsivaizduojamus objektus.
Geba naudoti linijas, spalvas, erdvinės formas, išgaunant ritmą, nuotaiką	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Atlieka žaidybines užduotis skatinančias susikaupti bei orientuotis erdvėje; Laisvu judesiu atlieka žaidybinius elementus, kuria erdvinės formas, skambant klasikinei muzikai.
	Socialinė	Tvarko darbo vietą; Dailės darbelius rodo draugams, eksponuoja parodėlėse.
	Komunikacijos ir kalbos	Aiškinasi naujai išgirstas sąvokas ir jas įsidėmi; Stebi, kalba, diskutuoja apie gamtos spalvų, formų įvairovę visais metų laikais.
	Pažintinė tiriamoji	Laisvai pasirenka lapo padėtį (horizontalų ar vertikalų) ir savitu ritmu dėsto komponuojamus elementus; Dėlioja įvairias erdvinės formas (kaštonus, sagas, kaladėles, dėžutes ir kt.) kuria stabilias ir dinamiškas kompozicijas; Kuria plokštuminius ir erdvinius darbelius, formas iš šlapio popieriaus; Kuriam ornamentus, komponavimui naudojant simetriją, ritmą, spalvą; Kuriam darbelius panaudodamas kelias technikas ir įvairią medžiagą (koliažas).
Pastebi gamtos, supančios aplinkos bei meno kūrinių grožį	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Naudojant sportines priemones kuria įvairias formas; Skraisčių, kaspinių pagalba kuria įvairias kompozicijas, imituojančias gamtą, dienos ritmą, metų laikus.
	Socialinė	Grožisi žmogaus ir gamtos sukurtais kūriniais, išsako savo išgyvenimus.
	Komunikacijos ir kalbos	Stebi draugų, dailininkų kūrinius, teikia savo mintis ką autorius norėjo papasakoti; Stebi gamtos ir žmogaus sukurtas formas ir apibūdina jų svarbiausius bruožus; Žiūri albumus su architektūros, tautodailės kūriniais, aptaria jų vertingumą.

	Pažintinė tiriamoji	Tyrinėja spalvas eksperimentuodami.
Muzika Geba dainuoti, skanduoti, intonuoti	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Pratinasi prie taisyklingos laikysenos, kvėpuoja, dainuoja neforsuojant balso; Atlieka įvairius kvėpavimo pratimus, pagal Karolio Dineikos metodiką, Buteikos metodiką, joga kvėpavimo techniką.
	Socialinė	Dainuoja visur: namuose, grupėje, kieme, keliaudami, šventėse; Dainuoja unisonu pogrūpiams ir su visa grupe, pritariant ir nepritariant instrumentams nesudėtingas daineles.
	Komunikacijos ir kalbos	Laisvai, žodžiu reiškia savo nuotaikas, emocijas, išgyvenimus, atsirandančius dėl muzikos poveikio.
	Pažintinė tiriamoji	Rašo muzikinius ženklus, vaizdingai ir išraiškingai perteikia muzikinio ženklo esmę ir paskirtį; Dainuoja balso ir intonacijos lavinimo pratimus, panaudojant lietuvių muzikinį folklorą (gamtos garsus, skaičiuotes, erzinimus ir kt.), mėgina savo balso galimybes dainuodami savo vardus ar kt. aplinkoje matomus daiktus. Dainuoja kartu su suaugusiu tik priedainį arba visą dainelę, dainuoja vieni, girdi save ir šalia esantį; Dainavimą palydi ritminiais judesiais ar garsais (ploja, trepsi ir kt.); Dainuoja unisonu pogrūpiams ir su visa grupe, pritariant ir nepritariant instrumentams nesudėtingas daineles; Garsais ir judesiais kuria dainelių ritmą; Intonuoja, išmėgina balsą įvairiose situacijose; Dainuoja dviem balsais dialoginio pobūdžio; Dainuoja lietuvių liaudies dainas, populiarias pramogines dainas.
Geba groti: tyrinėja ir naudoja įvairius garso išgavimo būdus	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Žaidžia žaidimą „Atspėk kurioj vietoj skamba“; Imituoja dainas, muzikos instrumentus judesiais.
	Socialinė	Džiaugiasi patirta sėkme kartu su draugais.
	Komunikacijos ir kalbos	Kuria melodijoms žodžius.
	Pažintinė tiriamoji	Klausosi skirtingais tembrais grojančių instrumentų; Tyrinėja gamtos ritminius instrumentus; akmenėlius, pagaliukus, indus su vandeniu, žolės švilpukus, pienių stiebelių birbynes ir kt.; Tyrinėja aplinkos daiktų ritmo išgavimo būdą ir galimybes; Gamina muzikinius instrumentus; Groja vaikiškais instrumentais pritariant dainavimui, suaugusio grojimui.

Geba suvokti muzikos kalbą, klausantis, apibūdina klausomą bei atliekamą muziką	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Atlieka judesius pagal muziką, panaudojant savo „ritminius instrumentus“; Bando ritmo išgavimo galimybes, nekeičiant kūno padėties erdvėje; Savarankiškai sudaro ratuką, eina laisvai ir susikabinę rankomis, sukasi į abi puses, po vieną ir po du; Landžioja „gyvatėle“ pro susikabinusias rankas, didina ir mažina ratuką, eina ir šoka šoniniu ir dvigubu žingsneliu.
	Socialinė	Tausoja muzikos instrumentus.
	Komunikacijos ir kalbos	Klausosi instrumentinės, sakralinės, klasikinės, pramoginės muzikos; Reiškia mintis ką jautė, įsivaizdavo, suprato klausydami skirtingo žanro kūrinį; Muzikos nuotaiką perteikia mintimis, kūno judesiais, veido išraiška, piešiamomis spalvomis.
	Pažintinė tiriamoji	Skiria gamtos ir žmogaus sukeltus muzikinius ir nemuzikinius garsus; Klausosi instrumentinės, sakralinės, klasikinės, pramoginės muzikos, turtėja muzikinė kalbos patirtis; Įsiklauso, įsijaučia ir atkuria įvairius garsus, įvairios muzikos nuotaiką, atpažįsta girdėtus kūrinėlius; Inscenizuoja žaidimą – judesiais perteikia dainelės teksto ir muzikos nuotaiką; Juda, vaizduoja personažus reaguodami į pasikeitusios muzikos nuotaiką (tempą, dinamiką, registrą); Skiria muzikos nuotaiką ir priderina judesius.
Vaidyba Geba laisvai ir išraiškingai vaidinti improvizuojamos e ir parengtose vaidybos scenelėse	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Žaidybinę-siužetinę situaciją reiškia kūno judėjimu, plastika, mimika, emocijomis; Vaidina spektaklius imituojančius pasakų siužetus, kūno, pantomimos pagalba.
	Socialinė	Vaikas žaidžia socialinius-vaidmeninius žaidimus naudoja įvairias išraiškos formas (žodines, mimikos, judesio); Savarankiškai kuria siužetą, skirstosi vaidmenis, rengiasi kostiumais bei rūpinasi dekoracijomis.
	Komunikacijos ir kalbos	Kuria vaizdelius su žodžiais be žodžių, vienas ir bendradarbiaudamas su partneriais; Klauso gyvo raiškaus pasakų sekimo, eilėraščių deklamavimo, dainų dainavimosi ir bando tekstą perteikti vaizdu.
	Pažintinė tiriamoji	Renkasi ir naudoja reikalingus rekvizitus; Vaidina su pirštiniųėmis, pirštukiniųėmis, bei lėlėmis ant pagaliukų; Analizuoja kūrinėlio ritmą, rimą bei nuotaiką.
Geba dalintis įspūdžiais apie vaidmenis	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Kartoja arba kuria patikusių herojų kūno judesius; Imituoja, matytų spektaklių metu gyvūnėlius, paukščius ir kt.
	Socialinė	Vaikai parengtus spektaklius vaidina bendraamžiams.
	Komunikacijos ir kalbos	Aiškinasi, kokie veikėjai dalyvavo veiksmė, ką jie veikė ir kaip elgėsi, mėgdžioja kalbą keisdami balsą; Pasakoja savo įspūdžius suaugusiems, draugams, tėvams.

	Pažintinė tiriamoji	Stebi mizanscenų ir dekoracijų meninius niuansus; Įspūdžius reiškia piešdami, lipdydami, atkurdami bei savaip interpretuodami matytus vaidinimus sceneles.
Šokis Geba šokti pavieniui, poroje ir grupėje bei dalinti šokio patirties įspūdžiais	Sveikatos saugojimo ir stiprinimo	Šoka improvizuodamas judesiais, junta savo kūną, stengiasi jį valdyti; Kartoja suaugusio rodokus judesius, reaguoja į tempo ir ritmo nuotaikas; Šoka įvairaus intensyvumo ritmu, pajusdami skirtumą tarp lėto, greito ir ypatingai greito ritmo.
	Socialinė	Pataria draugui kaip atlikti vieną ar kitą žingsnelį.
	Komunikacijos ir kalbos	Atskleidžia ką vaizdavo šokio metu, pasako ką jautė šokdamas, kokia vyravo nuotaika, išklauso draugų nuomonę.
	Pažintinė tiriamoji	Šoka ratelyje, voroje, eilėje, pavieniui bei poroje; Šoka liaudies, pramoginius, imitacinius šokius, susipažįsta su elementariais šokio žingsneliais; Improvizuoja pagal muziką kuria gamtos reiškinius, stichijas; Vaizduoja įvairius gyvūnus, technines priemones ir kt.; Įspūdžius reiškia, spalvomis, linijomis.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR VERTINIMAS

Vertinimas – nuolatinis informacijos apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus ir pažangą kaupimas, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.

Pirminis vaiko pažinimas prasideda nuo pokalbių su tėvais apie vaiką. Pedagogas, siekdamas kuo geriau pažinti vaikus, nuolat stebi juos, išsiaiškina vaiko poreikius, interesus, gebėjimus, bendravimo ypatumus, tėvų lūkesčius. Pradėjus lankyti darželį siekiama užtikrinti globos ir ugdymo(si) tęstinumą, ypač adaptaciniame laikotarpyje. Rugsėjo mėn. su lopšelio grupės tėvais bei naujai atvykusių vaikų tėvais, pedagogai atlieka anketinį tyrimą vaikų adaptaciniam laikotarpiui lengvinti.

Vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimui esame parėnę savo įstaigos ikimokyklinuko pasiekimų aplanką. Juo esame numatę naudotis.

Vertinti vaiko pažangą padeda specialistai: kūno kultūros pedagogė bei psichologė.

Vertinimas atliekamas stebint vaiką kasdieninėje veikloje, analizuojant kūrybos darbus, kalbant su tėvais ir vaikais. Pagal parengtus vaikų vertinimo ir pažangos kriterijus 2 kartus metuose (pirminis - rugsėjo, pakartotinis - gegužės) ikimokyklinio ugdymo pedagogas ir tėvai vertina vaiko pasiekimus kompetencijų vertinimo lapuose.

Taip pat šiame aplanke kaupiama ši medžiaga: vaikų darbeliai, vaiko mintys, specialistų komentarai.

Vaikui pereinant į priešmokyklinio amžiaus grupę perduodami ir vaiko pasiekimų aplankai.

Vaikai, turintys kalbos sutrikimų, vertinami rugsėjo, sausio ir gegužės mėnesiais, pagal kalbos vertinimo korteles, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. ISAK-1233. Vertinimą vykdo logopedas.

Vaiko individualūs pasiekimai aptariami su tėvais asmeninių pokalbių metu. Informacija apie vaiko individualius pasiekimus neviešinama. Vertinimas atliekamas du kartus per metus.

Apibendrinti duomenys aptariami mokytojų tarybos posėdyje. Vaikų su kalbos sutrikimais apibendrinti duomenys aptariami mokytojų tarybos posėdžiuose. Vertinimo rezultatai panaudojami planuojant ugdymo procesą, siekiant įgyvendinti įstaigos ugdymo tikslus ir uždavinius, užtikrinant ugdymo tęstinumą, tobulinant pedagogo kompetenciją.

VI. LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Adaškevičienė E. Vaikų sveikatos ugdymas. Vilnius: Lietuvos informacijos centras, 1999.
2. Becker-Textor I. Kūrybiškumas vaikų darželyje. Vilnius: Presvika, 2001.
3. Blatan E., Kinikas R. vaikų žaidimai. Žaidimai ir žaislai. Vilnius: Lietuvos Valdorfo pedagogikos centro leidykla, 2000.
4. Brochmann I. Vaikų piešinių paslaptys. Vilnius: Presvika, 1998.
5. Deniušienė O. Muzikinės raiškos organizavimas vaikų darželyje. Šiauliai: Šiaurės Lietuva, 2006.
6. Grigaitė B. Protinio vaikų brandinimo programa. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 1996.
7. Grinevičienė N. Mažylių žaidimai. Kaunas: Šviesa, 1999.
8. Grinevičienė N. Vaikystės žaidimai. Kaunas: Šviesa, 2002.
9. Gučas A. vaikų darželio pedagogika. Kaunas: Šviesa, 1994.
10. Ivanas P. Vaikų žaidimai. Šiauliai: Šiaurės Lietuva, 2000.
11. Katinienė A., Vaičienė A. muzika vaikų darželyje. Šiauliai: Šiaurės Lietuva, 2001.
12. Katinienė A. Vaiko muzikinės kultūros ugdymas darželyje. Vilnius: Kronta, 1998.
13. Kavaliauskaitė N. Muzikos šalies ženklai. Šiauliai: Šiaurės Lietuva, 2005.
14. Klaus W. Hoffmann, Bernd Roggenwallner. Programa EQ vaikams. Emocinį intelektą ugdančios žaidimai. Vilnius: Presvika, 2005.
15. Lindquist I. Gydymieji žaidimai. Vilnius: Presvika, 2002.
16. Pamela A., Kirstan A. ir kt. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Knyga auklėtojais. Vilnius: Lietus, 1997.
17. Rauckis J., Drungilienė D. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūno kultūros programa 2003.
18. Verseckienė O., Marcinkas F. ir kt. Po tėviškės dangumi. Etninio ugdymo gairės. Vilnius: Lietuvos pedagogų klasifikacijos institutas, 1997.
19. Žukauskienė R. raidos psichologija. Vilnius: Margi raštai, 2002.
20. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853).
21. Jungtinių tautų vaiko teisių konvencijos, ratifikuotos 1995m. liepos 3d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983. 3 straipsnis.
22. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas 2003 m. birželio 17 d. Nr. IX-1630 .Vaiko gerovės koncepcija.
23. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugpjūčio 9 d. įsakymas Nr. ISAK-1233.
24. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. ISAK-627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.
25. Ankstyvojo ugdymo vadovas / Mockevičienė O. (Sud.) Vilnius: Minties leidykla, 2001.
26. Aukime sveiki ir stiprūs. Vaikų sveikatos ir fizinio ugdymo programa. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2000.
27. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
28. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius: Leidybos centras, 1993.
29. Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. Vilnius: Leidybos centras, 1999.
30. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai parengti / Jankauskienė L., Mockevičienė O. (parengė). Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.
31. Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai. Priešmokyklinis, pradinis ir pagrindinis ugdymas. Vilnius, 2003
32. Vaikų darželio programa „Vėrinėlis“. Vilnius: Leidybos centras, 1993.